

ONS INTERVIEW

Brandes en Meurs twintig jaar in industrieel ontwerpen

In vormgeving zit de verleiding

Journalist Ton van den Berg praat wekelijks met bekende Utrechtse in stad en regio. Dit keer met Michiel Meurs (48), ingenieur en eigenaar van Brandes en Meurs industrial design, over afvalbakken en de merkidentiteit van een autobus.

Handig, die ronde vormen van de afvalbak. 'Doekie erover en het is schoon', zelden die schoonmakers van station Schiphol. "Het was nog maar een proefmodel dat ding, maar ze vertoelden dat ding. Ze waren al gauw helemaal weg van die afvalbak. Voor ons was dat het bewijs dat we een goed ontwerp hadden gemaakt als de mensen die er mee moeten werken er zo enthousiast over kunnen zijn." Michiel Meurs lacht, een beetje verlegen. Hij leunt een beetje op de grote hoge stalen afvalbak die een prominente plek inneemt in het kantoor van Brandes en Meurs in de Kerktstraat in Utrecht. Wie de afvalbak ziet (officieel de Afvalbak Kollekt 120), en wie vaak op het Centraal Station komt, herkent 'm direct. "Ja, het is een afvalbak die op heel wat stations een plek heeft gekregen. Alleen dat asbakje bovenop, dat zie je nergens meer."

Naast de afvalbak staan twee passagiersstoelen uit een autobus. Het is één van de eerste ontwerpen die bij Brandes en Meurs industrial design vandaan komt. Dat was twintig jaar geleden en bedrijfspartner Michiel Brandes was er nog bij. Hij is later een andere kant opgegaan terwijl Michiel Meurs door ging met het ontwerp bureau. Hij liet de bedrijfsnaam zoals 'ie was. "Michiel Brandes en ik hadden elkaar leren kennen bij een bedrijf waar we allebei werkten. We konden het samen goed vinden, hadden dezelfde ideeën en we besloten voor ons zelf te gaan werken. Ons allereerste product? Dat was een koffiezetapparaat voor Animo in Amersfoort. Nee, ik heb er geen een meer in huis. Het is ook al weer twintig jaar terug."

■ OPENBARE RUIMTE
Het koffiezetapparaat is geen goed

voorbeeld van waarmee Brandes en Meurs het liefste aan de gang gaat. Dat moet meer gezicht worden in de sfeer van de afvalbakken, binnenvbussen, complete bushokjes, zitbanken, stoelen in treinen en bussen. Alles in de openbare ruimte: de ontwerpers van Brandes en Meurs zijn er dol op. Meurs zegt erover: "Met Michiel Brandes vond ik dat we ons bezig moesten houden met relevante producten. Niet een zoveelste sofa of lampenkapje ontwerpen, maar zaken die je op straat tegenkomt. En in wat we daar tegen kwamen, vonden wij dat er nog veel te verbeteren viel."

Het bleef niet bij de openbare ruimte alleen. Brandes en Meurs kwam in contact met gereedschappenproducent Skil en na een paar adviezen over vormgeving, volgde al snel een overeenkomst waarin wereldwijd afgesproken een nieuwe designlijn te ontwerpen. Het werd een succes en daarmee een belangrijk visitekaartje van het Utrechtse ontwerp bureau want Skil onderscheidde zich meer en meer vanwege haar eigen herkenbare vormen. En Brandes en Meurs won er diverse prijzen mee. De visie op Skil, legt Meurs uit, was dat de gereedschappen voor de gebruiker moesten overkomen als een buddy-tool, dat het een maatje van de doe-het-zelver was. "Wij hadden het over een 'moet-het-zelver', want zo iemand kan een goede hulp gebruiken."

Het project met Skil was nog in de tijd dat een gereedschap zoals een boor of een schuurmachine vooral een brok techniek was met daar een verpakking omheen. "Hoe zo'n machine er uit moest zien, speelde bij ons geen rol. Het was het laatste onderdeel in de ontwikkeling van zo'n apparaat. Marketing en merkidentiteit speelden nog helemaal niet zo. Met Skil legden we ons daar wel op toe: met eerst een visie en daarna de vorm."

Immiddels is Brandes en Meurs overgestapt naar een andere gereedschappenmaatschappij: Ferm. "De designlijn voor Ferm is dat het stoer en robuust moet zijn. En dat het ook waar biedt voor je geld, een uitstraling van kwaliteit heeft." Op de tafel in het kantoor van Brandes en Meurs liggen de gereedschappen van Ferm. Veel ronde vormen, een opvallend logo op de zijkant, blinkend staal en stevig kunststof. De machines hebben iets futuristisch, geef iemand zo'n boor in handen en het lijkt alsof 'ie zo een aflevering van de science-fiction serie Star Trek binnenloopt. Stoer dus.

■ LEGO
Het klinkt cliché, maar Meurs was als kind in zijn geboorteplaats Doorn gaag in de weer met legostenen en meccano. "Zelf speelgoed maken, dat vond ik ook leuk. Heel vaak was ik aan het knutselen, dat beviel me wel. Nu nog maken we graag modellen van de voorwerpen die we ontwerpen. Een ontwerptekening is niet genoeg, je wilt zoets ook kunnen zien en voelen, het moet kunnen houden. Als we iets ontwikkelen blijven we er ook tot op eind van het proces bij."

De gereedschappen van Ferm volgens het 20-jarige ontwerp bureau Brandes en Meurs.

Dat het ook wordt wat het volgens ons moet zijn."

Als leerling op het Revisus-lyceum in Doorn ontdekt Meurs via een studie-keuzeboek dat er zoets als een designopleiding bestaat en hij meldt zich aan bij de Technische Universiteit Delft en start daar een studie voor het vak industrieel ontwerp. "In mijn studietijd was design nog niet echt een sexy begrip. Mijn vader hield een knipselarchief voor me bij over het ontwerp. Als hij zes tot zeven artikeltjes per jaar uit de krant wist te halen, was het veel. Tegenwoordig kun je de krant in het weekend niet open slaan of in de bijlagen staat er wel iets over in over design. Bij de Blokker of de Gamma is wat je koopt tegenwoordig ook design. Je komt het overal tegen."

Tijdens zijn studie leert Meurs het werk van de Utrechtse architect en meubelontwerper Gerrit Rietveld (1888 - 1964) kennen. "Een inspirerende man voor ons ontwerpers. Heerlijk hoe hij van kanton modelstoeltjes in elkaar fabriceerde en zodoende aan het ontwerpen was. Dat is een voorbeeld voor ons."

Andere industriële ontwerpers waarvoor Meurs zijn petje afneemt zijn Friso Kramer - die lange tijd de baas was van het ontwerp bureau van Ahrend dat stalen meubels maakt voor kantoren - en Wim Gilles - die in opdracht van de DRIJ fornuizen en fluitketels ontwierp. De in 2002 overleden Gilles, hij bedacht ook een opvouwbare scooter, wordt in het algemeen gezien als een van de grondleggers van het industrieel ontwerpen in Nederland. Zijn geïmagineerde in 1954 ontworpen fluitketel kookte water in een recordtempo.

"Ik heb in Canada, waar Gilles docent was geworden, nog zijn colleges gevolgd. Van hem stak ik op dat je verder moest kijken dan te werken met rechte lijnen of ronde vormen. Hij was vaak bezig met complexe gekromde vormen."

"Alles wat precies recht of rond is, vinden mensen niet mooi", zei hij altijd. Dat inspireert me nog altijd. De eerste ontwerpen voor een busstoel gaf ik van die zachte gekromde vormen. Op een tekenblad was dat een crime om vast te leggen, maar tegenwoordig met computers is dat geen enkel probleem meer. We maken ontwerpen nu ook gewoon driedimensionaal zodat ze erop- en naar de fabriek kunnen waar er matrijzen van worden gemaakt. Vroe-

"In mijn studietijd was design nog niet echt een sexy begrip. Tegenwoordig kun je de krant in het weekend niet open slaan of in de bijlagen staat er wel iets over in over design."

ger zat daar een constructeur en een matrijstekenaar tussen die, als je niet goed oplette, luun eigen dingen er aan toevoegden zodat het toch weer net iets anders was geworden."

■ ZITCOMFORT

Ontwerpen is ook verder kijken dan je neus lang is, zo blijkt uit de woorden van Meurs: "Bij een stoel voor een bus of trein is niet alleen van belang of het zitcomfort goed is. Belangrijk is bijvoorbeeld ook het onderhoud. Er waren tralinen waarbij als er één stoel kapot was die niet eenvoudig te vervangen was, omdat het onderdeel uitmaakte van een heel blok stoelen. Die tralinen werden uit de dienst gemaal voor repa-

ratie, wat niet echt efficiënt is. Dat moet en kan anders. We ontwerpen nu stoelen die op locatie eenvoudig te herstellen zijn en die niet meteen naar een werkplaats hoeven." Het openbaar vervoer is voor Meurs de laatste jaren een nieuwe loot aan de stam. Behalve het ontwerpen van busstoelen, zijn hij en zijn zeven medewerkers tellende team betrokken bij complete projecten zoals de vormgeving van de Zuidtangent tussen Haarlem en Amsterdam.

"Dat gaat van de kleur en logo van zo'n bus tot en met de inrichting. Het is de uitdaging zo'n bus een eigen hiusstijl, een eigen identiteit te geven. Niemand heeft het over lijn 300 maar wel over de Zuidtangent. Het

moese is dat reizigers niet het idee hebben verloor de lijn tot gebruik van openbaar vervoer, maar verleid worden om de bus te pakken." In Tilburg is een vergelijkbaar openbaar vervoersproject uitgebreid met het

ontwerpen van moderne bushaltes die met zonnepanelen voor hun eigen energie zorgen. "De wethouder in Tilburg zei dat we van het busvervoer een A-merk hadden gemaakt. Nou, dat horen we dan graag."

(Brandes en Meurs viert het twintigjarige bestaan met de uitgave van het boek Form follows Vision (ISBN 978-90-803635-3-3, meer info op www.brandesenmeurs.nl).

Industrieel ontwerper Michiel Meurs bij de Afvalbak Kollekt 120.

(Foto: Ton van den Berg)